

FAKTA OM EU

Sverige i EU

Sverige är medlem i Europeiska unionen (EU) sedan 1995 och beslutar om EU:s politik tillsammans med övriga medlemsländer. Som EU-land kan Sverige påverka EU:s inriktning men måste också följa EU-beslut som Sverige inte vill ha.

En av EU:s viktigaste uppgifter är att underlätta handeln mellan medlemsländerna. EU ska göra det enkelt att sälja och köpa varor och tjänster. Samarbetet brukar kallas den inre marknaden.

EU:s inre marknad gör det också möjligt för medborgarna i EU-länderna att röra sig fritt inom EU. Genom Sveriges medlemskap i EU kan svenska medborgare flytta till och arbeta i andra EU-länder, utan krav på arbets- och uppehållstillstånd.

EU-samarbetet har vuxit under årens lopp och spänner numera över många politikområden, till exempel jordbrukspolitik, regionalpolitik, brottsbekämpning, miljöfrågor och flyktingpolitik. Sverige och de övriga medlemsländerna beslutar tillsammans om nya EU-lagar, som ska gälla i länderna. Många svenska lagar har därför sitt ursprung i EU-lagar.

Regeringen företräder Sverige i EU

Både regeringen och riksdagen deltar i EU:s beslutsprocess och när EU-lagarna ska genomföras i Sverige.

Det är regeringen som företräder Sverige i EU och förhandlar med de 27 andra medlemsländerna

Riksdagen prövar EU:s lagförslag

På vissa områden har både EU och medlemsländerna rätt att fatta beslut. När EU-kommissionen för fram ett lagförslag inom ett sådant område måste den motivera varför beslutet ska fattas av EU.

Riksdagen och parlamenten i de andra EU-länderna granskar dessa lagförslag. Det kallas att subsidiaritetspröva. Prövningen syftar till att avgöra vad som är effektivast – att varje land beslutar eller att EU gör det.

Riksdagen har flera gånger kommit fram till att EU-förslag borde beslutas närmare medborgarna. Det krävs att minst en tredjedel av parlamenten tycker så för att EU-kommissionen ska se över sitt förslag.

Val till Europaparlamentet

Vart femte år är det val till Europaparlamentet i alla EU:s medlemsländer. Det senaste valet var i maj 2014. Då valde vi i Sverige 20 ledamöter. Totalt valdes 751 ledamöter i hela EU.

Ledamöterna i Europaparlamentet representerar sina väljare och sitt parti. Partier som liknar varandra samarbetar i partigrupper i Europaparlamentet.

I Sverige har man rösträtt till valet om man är svensk medborgare och har fyllt 18 år senast på valdagen. Även den som är medborgare i ett annat EU-land och är folkbokförd i Sverige har rösträtt i det svenska valet.

om hur EU:s politik ska se ut. Det arbetet sker i EU:s ministerråd, som fattar beslut om nya EU-lagar.

Sveriges statsminister deltar i EU:s toppmöten i Europeiska rådet. Där träffas ländernas stats- och regeringschefer för att dra upp riktlinjerna för framtiden och diskutera långsiktiga EU-frågor.

EU-politiken förankras i riksdagen

Regeringen ska diskutera och förankra sin EU-politik i riksdagen. Riksdagsledamöterna kan ställa frågor och ge synpunkter till regeringen på regeringens EU-politik.

Några av ledamöterna – 17 stycken – sitter också i riksdagens EU-nämnd och har därmed en särskild roll. Regeringen ska stämma av med EU-nämnden innan regeringens ministrar är med och beslutar om nya EU-lagar i ministerrådet. Regeringen behöver ledamöternas stöd för att driva sin linje.

Europaparlamentet folkets röst i EU

Regeringarna i ministerrådet är inte ensamma om att besluta om nya EU-lagar. Vanligtvis tas besluten gemensamt av ministerrådet och Europaparlamentet.

Ledamöterna i Europaparlamentet ska representera medborgarna i alla EU-länder. Därför väljs ledamöterna i allmänna val i medlemsländerna. När de svenska ledamöterna i parlamentet debatterar och röstar om nya EU-lagar gör de det som företrädare för sina väljare och sitt parti, inte som representanter för landet Sverige.

Valet till Europaparlamentet sker vart femte år och det senaste valet var i maj 2014.

Lokalpolitiker i EU:s regionkommitté

Många EU-beslut påverkar kommuner, landsting och regioner. Därför har de valda politikerna på dessa nivåer sin egen väg för att påverka EU i frågor som berör dem. Det gör de genom EU:s regionkommitté där tolv svenska kommun- och landstingspolitiker ingår.

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har ungefär två tredjedelar av frågorna på den kommunala dagordningen något med EU-politik att göra.

Medlemsländerna måste följa EU-lagarna

När EU har beslutat om en ny lag ska Sverige och alla andra medlemsländer följa den. Vissa EU-lagar – förordningar – gäller på samma sätt i alla EU-länder. Andra lagar – direktiv – beskriver mer vilka mål som ska uppnås. Länderna får själva avgöra hur direktiven ska införas i den egna lagstiftningen för att målen ska nås.

Det är regeringen som utreder hur ett EU-direktiv ska genomföras i Sverige. Ibland krävs det att svenska lagar ändras eller att det skapas en ny svensk lag. Då lägger regeringen fram en proposition till riksdagen, precis som när en svensk lag ska stiftas.

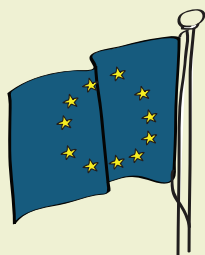
Lagen börjar gälla när riksdagen godkänner propositionen, och när lagen träder i kraft är direktivet genomfört. Det blir sedan vanligen en myn-

En EU-lag blir till

Lagar kan stiftas på olika sätt inom EU. Här beskrivs hur det vanligtvis går till och hur regeringen och riksdagen kommer in i EU:s beslutsprocess.

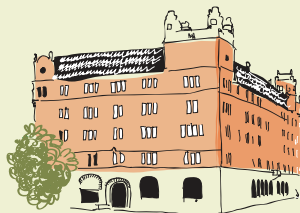
1. EU-KOMMISSIONEN

EU-kommissionen föreslår ett direktiv, en EU-lag.

2. REGERINGEN

Regeringen tar ställning till om den vill förändra eller godkänna förslaget.

3. UTSKOTTET I RIKSDAGEN

Det utskott i riksdagen som ansvarar för frågan ber regeringen komma och informera om förslaget. Utskottet för fram synpunkter till regeringen.

Sverige och euron

I en folkomröstning 2003 röstade majoriteten av svenskarna nej till att införa euron i Sverige. Riksdagspartierna sa att de skulle respektera resultatet av folkomröstningen och Sverige har därför inte strävat efter att delta i valutaunionen och införa euron.

Ett land måste uppfylla vissa krav för att få införa euron som valuta. Sverige uppfyller inte alla kraven, till exempel inte kravet om stabil växelkurs. Det beror på att Sverige har valt att inte delta i det växelkurssamarbete som innebär att man knyter sin valuta till euron.

Det är upp till de svenska politikerna att bestämma om de vill lyfta frågan om en ny folkomröstning om euron.

dighet som arbetar med att genomföra direktivet och tillämpa de nya reglerna.

De svenska myndigheterna berörs av EU:s politik på olika sätt. De ska bevaka och informera om EU:s politik inom sina respektive ansvarsområden. I sina beslut och föreskrifter ska de ta hänsyn till EU:s regler. Tjänstemän på myndigheter kan också

medverka som ämnesexperter i arbetsgrupper inom EU.

Om Sverige inte följer EU:s regler

EU-kommissionen övervakar och kontrollerar att Sverige och alla andra medlemsländer följer de regler som EU har beslutat om. Om Sverige inte har genomfört ett direktiv i tid eller på rätt sätt, kan EU-kommissionen stämma Sverige i EU-domstolen. EU-domstolens uppgift är då att avgöra om Sverige har brutit mot EU:s regler. Om Sverige fälls kan det leda till böter.

Enskilda medborgare kan vända sig till EU-kommissionen och anmäla Sverige eller ett annat EU-land om man anser att landet inte följer EU:s regler. Det är EU-kommissionen som beslutar om den ska driva frågan vidare.

EU:s lagar har företräde

Om en svensk lag och en EU-lag står i strid med varandra är det EU-lagen som gäller. Det brukar kallas principen om EU-rättens företräde. Om en

4. EU-NÄMNDEN I RIKSDAGEN

Inför möten i ministerrådet kommer den ansvariga ministern till riksdagens EU-nämnd för att få stöd för regeringens ståndpunkt i ministerrådet.

5. EUROPAPARLAMENTET OCH MINISTERRÅDET

Europaparlamentet och ministerrådet är efter ett tag överens om kommissionens förslag och fattar beslut om direktivet.

6. SVERIGE – REGERINGEN OCH RIKSDAGEN

Sverige ska genomföra direktivet i sin lagstiftning. Regeringen lämnar en proposition till riksdagen om en ny lag eller ändring i en lag. Lagen kan börja gälla om riksdagen godkänner propositionen.

Vägar för att påverka EU

Det finns olika sätt att påverka lagförslag eller klaga på de beslut som fattas i EU.

Vill du påverka ett förslag till en ny EU-lag kan du vända dig till EU-kommissionen eftersom det är den som tar fram lagförslagen.

Sedan är det ministerrådet och Europaparlamentet som fattar beslut om den nya EU-lagen. För att påverka i denna fas kan du antingen kontakta den minister i regeringen som ska delta i ministerrådet eller någon av de svenska ledamöterna i Europaparlamentet, som också ska rösta om förslaget. Du kan även kontakta de riksdagsledamöter som ska ge regeringen synpunkter inför beslutet i ministerrådet.

Tycker du att Sverige inte följer EU:s regler kan du anmäla det till EU-kommissionen, som övervakar att medlemsländerna följer det EU beslutar om. Vill du klaga på EU:s institutioner kan du vända dig till Europeiska ombudsmannen, som ska utreda missförhållanden inom EU-institutionerna.

svensk domstol är osäker på hur den ska tolka EU-regler kan den vända sig till EU-domstolen och begära ett så kallat förhandsavgörande. I sin dom slår EU-domstolen fast hur EU-rätten ska tolkas i det aktuella fallet. Sedan kan den svenska domstolen gå vidare och döma i själva sakfrågan.

Sverige betalar en årlig avgift till EU

Alla EU-länder betalar en medlemsavgift till EU varje år. Avgiften utgår från ländernas bruttonationalinkomst (BNI), momsinkomster samt tullar och avgifter vid handel med länder utanför EU.

Sverige betalar ungefär 40 miljarder kronor per år och får tillbaka cirka 10 miljarder kronor per år i olika stöd. Det handlar framför allt om jordbruksstöd men också stöd från EU:s regionalfond och socialfond.

Projekt i Sverige kan söka EU-stöd

Grupper i Sverige, liksom i andra EU-länder, kan söka ekonomiskt stöd från EU för utvecklings-

Sveriges folkomröstade om EU-medlemskapet

Den 1 januari 1995 blev Sverige medlem i EU. I november året innan hölls en folkomröstning. Resultatet av den blev 52,3 procent för och 46,8 procent mot ett EU-medlemskap. Valdeltagandet var 83,3 procent.

projekt. Det finns stöd inom många olika slags verksamheter. Några exempel är regional utveckling, kultur, landsbygdsutveckling, forskning och folkhälsoprojekt.

EU ger framför allt bidrag till projekt som bygger på ett samarbete mellan deltagare i flera EU-länder. Projekten ska bidra till utveckling i de olika länderna och ha en så kallad europeisk dimension. Varje projekt måste uppfylla vissa kriterier för att få pengar.

Ett projekt får vanligen inte hela sin finansiering från EU utan behöver få pengar även från andra håll.

Många av EU-stöden sköts av myndigheterna i medlemsländerna. Det innebär att svenska myndigheter ofta kan informera om de EU-stöd som finns inom det egna ämnesområdet.

EU kan i vissa fall ge ekonomiskt stöd till projekt som bara bedrivs i ett enda land utan samarbete med grupper i andra EU-länder. Det gäller framför allt stöd från EU:s regionalfond, EU:s socialfond och EU:s jordbruksfond.

Tillväxtverket har det övergripande ansvaret för regionalfondens stöd i Sverige medan ESF-rådet har hand om stöd ur EU:s socialfond. Jordbruksstödet sköts av Jordbruksverket.

Läs mer

- www.eu-upplysningen.se
- www.riksdagen.se